

CHƯƠNG THỨ NĂM

PHIẾM ÁI CHÚNG

(Bình đẳng thương yêu tất cả chúng sinh)

Tiếp theo chúng ta tiến vào chương thứ năm. Đó là “*phiếm ái chúng*” (*bình đẳng thương yêu tất cả chúng sinh*). Chữ “*phiếm*” ở đây là chỉ sự đông đảo, rộng khắp. “*Phiếm ái chúng*” là yêu quý rộng khắp tất cả mọi người, mọi vật. Chữ “*chúng*” ở đây không phải để chỉ riêng con người. Chúng ta hãy mở rộng nghĩa của nó ra là tất cả mọi người, mọi sự vật chúng ta đều phải yêu thương. Bài trước chúng ta cũng có nói đến khái niệm “*yêu thương*”. Ở giữa chữ “*yêu*” có chữ “*tâm*”, ở bên ngoài có chữ “*nhận*”. **Dùng tâm để cảm nhận người khác cần gì, chứ không nên bắt buộc người khác nhất định phải đi theo con đường các vị chỉ định.** Điều này chúng ta phải hiểu cho rõ. Nếu như các vị bắt ép người khác phải nghe theo lời của mình, như vậy đã biến thành không chế. Như vậy gọi là ham muốn chứ không thể gọi là yêu thương. Cho nên chúng ta phải đặt mình vào hoàn cảnh người khác, đồng cảm

với hoàn cảnh của người khác mới được. Chúng ta phải giáo dục cho con cái có tấm lòng nhân từ như vậy.

- Việc đầu tiên của chúng ta là phải giáo dục con cái yêu thương ai trước tiên? Đương nhiên là phải yêu thương người thân thiết nhất của mình là cha mẹ. Khi con cái biết yêu thương cha mẹ, thì chúng mới có thể đem lòng yêu thương này tiếp tục hướng ra bên ngoài. Cho nên, Mạnh Phu Tử có một đoạn giáo huấn rất quan trọng có nhắc tới “*thân thân nhi nhân dân, nhân dân nhi ái vật*”.

- Chúng ta nhất định phải bắt đầu yêu thương từ người thân nhất của mình là cha mẹ, sau đó tiến thêm một bước là yêu thương cha mẹ của người khác, con cái của người khác. Đó là nhân ái với nhân dân.

- Tiếp đến là từ lòng nhân ái đối với nhân dân, sẽ tiếp tục phát triển để yêu mến tất cả vạn vật, bao gồm cả động vật, thực vật, khoáng vật. Đây là ái vật.

Chúng ta chỉ cần thuận theo thứ tự như vậy thì lòng yêu thương của con cái sẽ không ngừng phát triển.

Vậy thì phải làm sao để giáo dục con cái hiếu thảo, yêu mến cha mẹ? Giáo dục như thế nào? Dùng “*nhập tắc hiếu*” (ở nhà phải hiếu) để giáo dục, còn phải do cha mẹ và thầy giáo kết hợp để giáo dục. Điều này rất quan trọng. Bởi vì trung tâm chúng tôi cũng tiếp xúc với rất nhiều trẻ nhỏ, mỗi lần chúng lên lớp thì cũng đều có thói quen quan sát để học tập những điều tốt đẹp của nhau. Thói quen quan sát học tập lẫn nhau này được gọi là “*quan ma pháp*”, “*tương quan nhi thiện chi vị ma*”. Chữ “*ma*” này là phương pháp quan sát học tập lẫn nhau vào thời nay. Phương pháp “*quan ma pháp*” này vào mấy nghìn năm trước đã được dạy trong “*Lễ Ký*”.

Nhưng chúng ta là những người học trong trường sư phạm thì có rất nhiều lý luận giáo dục. Chúng ta còn cho rằng điều này là câu nói của một nhà giáo dục cận đại vào khoảng một trăm, hai trăm năm trước. Sau khi tôi bắt đầu xem Kinh điển thì mới biết được rằng câu nói này Tổ tiên của chúng ta đã nói cách đây mấy nghìn năm trước. Nhưng sau khi Tổ tiên chúng ta nói xong thì không in chữ: “*Bản quyền sở hữu, nghiêm cấm sao in dưới mọi hình thức*”. **Bởi vì đây là chân**

lý của trời đất, mà chân lý thì thuộc về tất cả mọi người.

Mục đích của họ viết ra là làm lợi ích cho đại chúng, lợi ích cho người đời sau, chứ tuyệt đối không phải để phô trương ta đây rất giỏi. Cho nên chúng ta có thể cảm nhận được văn chương của những Thánh nhân, Hiền triết thời xưa chân thật có xuất phát điểm là muốn cho người đời sau được lợi ích.

Chúng tôi cũng để những em nhỏ đến học lên bục để luyện tập câu: “*Bộ thung dung, lập đoan chính*” (*đi thong thả, đứng ngay thẳng*), và cũng để luyện tập nói chuyện thì phải: “*Vật cấp tạt, vật mô hồ*” (*Chớ nói nhanh, chớ mơ hồ*). Bọn trẻ cũng kể ra trong tuần đã làm được những việc gì hiếu thảo với cha mẹ.

Khi bọn trẻ nói xong, có một đứa bé mới đến học lần đầu tiên nghe thấy những người anh, người chị này kể về sự hiếu thảo của họ thì trong lòng đứa bé có nhiệt huyết rằng: “*Khi về nhà, mình nhất định phải làm một việc hiếu thảo với cha mẹ*”. Kết quả đứa bé vừa về đến nhà liền đi vào phòng tắm, bởi vì nó nghe có những anh, chị nói rằng đã bung chậu nước ngâm chân cho mẹ. Các vị thầy đó, đứa bé đã có dự định trước, cho

nên nó nhanh chóng đi bung chậu nước. Nó rất tích cực chủ động để bung chậu nước, nhưng lúc này lại không phải buổi tối. Người mẹ thấy động tác của nó thì liền biết được nhất định là nó đi bung chậu nước, liền đi trước con trai một bước, đầu tiên là đem cái chậu giấu đi không cho nó tìm thấy. Tại sao vậy? Bởi vì nó còn bé, mới hơn ba tuổi nên người mẹ sợ nó làm đổ. Mẹ của nó đã nói với tôi như vậy. Tôi nói: “*Có làm đổ mới tốt*”. Người mẹ trợn tròn mắt lên: “*Vì sao lại làm đổ mới tốt?*”. Tôi nói: “*Làm đổ mới tốt vì thứ nhất là chị không ngăn cản con, như vậy mới có thể thành toàn được lòng hiếu thảo. Hành động hiếu thảo của con, chị không để cho con làm thì con làm sao có thể nuôi dưỡng được lòng hiếu thảo! Tiếp đến, có làm đổ thì con mới biết làm cách nào để bung được chậu nước. Vậy không phải là chị đã có cơ hội để chỉ dạy hay sao? Nếu không đến bao giờ mới rèn luyện được năng lực làm việc của con? Rốt cuộc chị còn yêu chiều con đến khi nào? Yêu chiều con đến khi con lấy vợ sao? Hay là yêu chiều đến khi con sinh con thì chị cũng giúp con chăm sóc con cái chúng?*”. Khi tôi nói như vậy thì người mẹ này cũng tiếp thu.

Sau đó cũng có một người mẹ, đưa con bung nước ngâm chân thì người mẹ cũng để cho con bung. Từ ngày đầu tiên, người mẹ đã rất hân hoan để cho đứa con bung chậu nước, sau đó cũng khen ngợi tấm lòng hiếu thảo của con. Đứa con bung chậu nước cũng cảm thấy có thành tích. Một tuần sau, người mẹ nói với tôi rằng: *“Cả một tuần tôi phải ngâm chân bằng nước lạnh”*. Tôi hỏi: *“Tại sao vậy?”*. *“Bởi vì sợ cháu làm đổ sẽ bị bỏng cho nên tôi đã giảm bớt nhiệt độ của nước xuống rất thấp”*. Sau đó, khi thấy đứa con càng làm càng thuần thục thì người mẹ mới tăng thêm nhiệt độ nước một chút. Cho nên đây cũng là phương tiện thiện xảo, rất có trí tuệ. Thứ nhất là tác thành cho đứa con. Thứ hai là không để cho đứa con gặp phải nguy hiểm. Cho nên điều này được gọi là *“cha mẹ và thầy giáo kết hợp cùng giáo dục”*. Thầy giáo dạy ở trường, dạy trong giờ học. Ở nhà phụ huynh nhất định cũng phải để cho con cái thực hành, tuyệt đối không thể đem trách nhiệm giáo dục đùn đẩy hết cho thầy giáo. Như vậy là không thích đáng.

Giáo dục còn có những phương pháp gì? Các vị xem, tôi rất hay đặt câu hỏi, một thói quen xấu. Cũng đã có vị bạn hữu nói rằng: “*Lấy mình làm gương!*”, và còn nữa: “*Vợ chồng phải kết hợp!*”. Người chồng có sự công hiến gì thì người vợ phải nói đến. Sự vất vả của người vợ thì người chồng cũng phải nhắc đến. Như vậy thì con cái mới có thể hiểu hết được sự vất vả, khó nhọc của cha mẹ. Khi con cái đã hiểu thảo rồi thì chúng ta tiến thêm một bước nói với chúng rằng: “*Sự chur phụ, như sự phụ, sự chur huynh, như sự huynh*” (*Việc chú bác, như việc cha. Việc anh họ, như anh ruột*) thì chúng sẽ biết kính trọng đối với tất cả mọi trường bối. Rồi chúng ta nói tiếp với con cái rằng: “*Tất cả những trường bối tuyệt đối không muốn con cháu của họ bị tổn hại, giống như các con bị tổn hại thì cha mẹ sẽ rất đau lòng. Vậy thì những em nhỏ khác bị tổn hại, cha mẹ của các em nhỏ cũng rất đau lòng. Cho nên chúng ta không nên bắt nạt những em nhỏ khác*”. Chúng sẽ học được cách “*suy bụng ta ra bụng người*”.

Và chúng ta tiến thêm một bước nữa để chỉ dạy con cái rằng đối với tất cả các trường bồi làm các công việc khác nhau thì chúng ta đều phải tôn trọng, bởi vì xã hội và đất nước là một thể hỗ trợ lẫn nhau. Quan niệm này rất quan trọng bởi vì dưới chủ nghĩa chỉ biết có công danh và lợi lộc thì con người có thể sẽ có sự sai lệch và chỉ biết dùng tiền để đo giá trị thì lòng người sẽ lệch lạc. Cho nên ngay từ khi con còn bé, chúng ta đã phải chỉ bảo cho con rằng đối với bất cứ nghề nghiệp nào cũng phải tôn trọng, nghề nghiệp không phân biệt sang hèn.

Hồi tôi còn đang dạy học, buổi sáng hơn sáu giờ sáng thì lái xe đi làm. Khi ra đường thì tôi thấy đường phố rất sạch sẽ, ngăn nắp. Thật là kỳ lạ, những lá cây đã đi đâu hết. Cũng đều do những người công nhân môi trường không biết là bốn hay năm giờ sáng đã bắt đầu quét dọn. Cho nên tôi có nói với học sinh rằng: *“Hôm nay chúng ta có được một môi trường sạch đẹp như vậy, để cho chúng ta có được tâm tình vui vẻ mà làm việc và học tập, thì đó là công lao của rất nhiều người. Cho nên chúng ta đối với những người thuộc các nghề nghiệp*

khác nhau cũng phải có thái độ biết ơn”. Khi bọn trẻ có thể tiếp thu được những điều này, thì khi chúng đến cửa hàng hay là đến hiệu sách cũng vậy, khi chúng gặp những nhân viên ở đó thì chúng cũng sẽ rất thân thiết chào hỏi mọi người, nói cảm ơn với mọi người.

Có một đứa bé học lớp bốn nói với thầy của nó rằng: *“Thưa thầy! Có một chú hàng ngày đều giúp chúng ta thay nước”*. Đó là người chú hàng ngày vẫn khiêng một thùng nước đến phòng học của chúng, sau đó đổi lấy thùng cũ, ngày nào cũng như vậy. Đương nhiên đây là công việc của người lao công. Người chú này trên mặt đầm đìa mồ hôi. Mà gương mặt của chú ấy không có một chút biểu lộ tình cảm nào cả, giống như là người máy vậy, cứ đều đặn làm như vậy. Em học sinh này liền đề nghị với thầy giáo: *“Thưa thầy! Chú ấy rất vất vả. Chúng ta có nên cảm ơn chú ấy không?”*. Khi học sinh đưa ra yêu cầu như vậy thì người thầy cũng rất vui và thấy được rằng bọn trẻ cũng rất chu đáo và có lòng kính trọng. Cho nên cả lớp rất vui vẻ đồng ý. Ngày hôm sau khi người chú đó đến thì chúng nhất định sẽ chào hỏi và nói lời cảm ơn với chú ấy.

Hôm sau khi người chú đó đến, khi đang khiêng thùng nước thì cả lớp đồng thanh nói: “*Chúng cháu chào chú ạ!*”. Kết quả là trên nét mặt người chú đó lộ ra vẻ kinh ngạc. Bọn trẻ lại nói tiếp: “*Cảm ơn chú! Chú đã vất vả rồi!*”. Người chú đó từ nét mặt kinh ngạc chuyển sang nụ cười rạng rỡ. Cho nên từ đó về sau, khi người chú đó đi đến phòng học thì nét mặt lúc nào cũng rất hân hoan, rất vui vẻ. Cho nên chân thật là “*Kính nhân giả, nhân hằng kính chi*”, tất cả mọi người giống như tấm gương phản chiếu của chúng ta. Khi chúng ta nở nụ cười để tiếp đón họ, thì tất nhiên cũng là nụ cười sẽ hồi đáp lại chúng ta. Cho nên khi chúng ta kính trọng sự cống hiến của các ngành, các nghề, như vậy thì có thể có được bầu không khí hòa thuận, vui vẻ. Cho nên chúng ta đều phải yêu thương, kính trọng đối với các ngành, các nghề.

Tiếp đến, đối với những người không nhận được sự quan tâm, chăm sóc, chúng ta cũng phải tăng cường, hỗ trợ nhiều hơn. Ví dụ, những người thiếu sự quan tâm và cần đến chúng ta yêu thương chăm sóc là những người lang thang vô gia cư và những cô nhi, vì họ đều là những người kém thế và ít có năng lực.

Cho nên Khổng Phu Tử trong “Lễ Ký”, “Lễ Vận Đại Đồng Thiên” có nhắc đến: “Đại đạo chi hành dã, thiên hạ vi công”. Tấm lòng đó thật là vĩ đại! “Nhân bất độc thân kỳ thân, bất độc tử kỳ tử”, không phải chỉ yêu thương người thân của mình mà còn có thể đặt mình vào hoàn cảnh người khác để yêu thương, chăm sóc người thân của người khác, đặt mình vào hoàn cảnh của người khác để mà yêu thương con cháu đời sau của họ.

“Lão hữu sở chung, tráng hữu sở dụng, ấu hữu sở trường, quan quả cô độc phé tật giả giai hữu sở dưỡng”. “Quan quả cô độc” là đoàn thể kém thế. “Quan quả cô độc phé tật giả”: “Quan” ở đây là chỉ người góa vợ, “quả” ở đây là chỉ người góa chồng, “cô” là người không có cha mẹ, “độc” là người không có con cái, “phé” là chỉ người tàn phế, “tật” là chỉ những người ốm đau, bệnh tật.

Những người này đều cần nhận được sự quan tâm của toàn thể xã hội. Thời nay chúng ta có rất nhiều tổ chức từ thiện xã hội cũng rất cố gắng để chăm sóc cho những người này. Cho nên khi có thời gian rảnh rỗi, chúng ta cũng có thể đi làm công

tác từ thiện, đi phục vụ những người như vậy. Nếu như không có thời gian, chúng ta có tiền bạc thì quyên góp tiền bạc, có sức lực thì góp sức lực.

³⁵Chân thật là thời nay, nếp sống hành thiện cũng càng ngày càng thịnh hành. Điều này đáng để chúng ta khâm phục. Hơn nữa, chúng ta cũng phải hành thiện. Một là để nâng cao tấm lòng nhân từ của bản thân. Hai là có thể chân thật hiểu được rất nhiều việc, nhiều nơi mà không phải ai cũng biết được trong xã hội hiện nay. **Khi chúng ta dẫn theo con cái cùng đi hành thiện thì tuyệt đối có thể nuôi dưỡng được tấm lòng nhân hậu của chúng.** Vậy thì việc đầu tiên để chúng ta hành thiện là nhất định phải chăm sóc gia đình cho tốt trước đã. Không thể ra bên ngoài hành thiện mà trong gia đình thì cứ rối loạn cả lên, như vậy có thể sẽ có tác dụng phụ. Cho nên, việc đầu tiên phải tu thân, sau đó mới tề gia, tề gia rồi mới có thể phát huy sự ảnh hưởng của mình mà trị quốc, để có sự ảnh hưởng đến xã hội. Cho nên thứ tự như vậy chúng ta cũng cần phải cần thận để làm theo.

³⁵ Bắt đầu tập 35

Ngoài việc phải tôn trọng những người kém thế ra, đối với những người xấu thì chúng ta rất cần phải yêu thương họ. Bài giảng trước, chúng ta có nhắc đến một vụ án rất nghiêm trọng đã xảy ra năm ngoái. Đó là sự kiện của Mã Gia Tước. Bởi bị bạn học chế nhạo, lăng nhục anh ta trong một thời gian dài, coi thường anh ta, khinh anh ta nghèo, cho nên anh ta đã manh nha động cơ giết người rồi giết chết mấy người bạn học. Trong quá trình này, có một người bạn học đáng lẽ cũng bị thương tổn, nhưng sau đó đã tránh được cái kiếp nạn này chỉ bởi người bạn học này đã từng giúp anh ta bung khay cơm và lấy cơm nên người bạn học này mới hóa giải được kiếp nạn.

Chân thật khi con người có thiện tâm thì tự nhiên sẽ có thiện báo. Cho dù đối phương có hung ác bao nhiêu, chỉ cần chúng ta có thiện tâm, có đức hạnh thì đều có thể dần dần làm thức tỉnh lương tri của họ. Nếu như chúng ta công kích họ thì có thể cả hai bên đều bị thiệt thòi. Cho nên, mới nói “*Dương nhân ác, tức thị ác. Tật chi thậm, họa thu tác*” (Khen người ác, chính là ác. Ác cùng cực, tai họa đến). Rất có thể họ then

quá hóa giận thì sẽ không hay. Vậy thì tại sao họ lại đi vào con đường hư hỏng? Đó là do họ không được gia đình giáo dục tốt và không có sự giáo dục tốt của nhà trường. Cho nên một người đi vào con đường hư hỏng là bởi vì trong cuộc sống của họ đã không gặp được người thật sự yêu thương họ. Cho nên, những người xấu tất có những chỗ đáng thương. Chúng ta cũng phải thông cảm với họ.

Khi ở Hải Khẩu, tôi có gặp một giám thị trại giam. Tôi đã không ở Hải Khẩu trong một thời gian dài, mấy ngày gần đây mới trở lại Hải Khẩu. Khi ông biết tôi trở lại Hải Khẩu thì liền vội đến để cùng với các thầy giáo của trung tâm chúng tôi ăn một bữa cơm. Ông nói ông có một tâm nguyện, mong rằng có thể biến cái trại giam này thành một trường học. Tôi nghe xong rất là cảm động. Thật vậy! Một người lãnh đạo chính phủ mà chân thật có lòng làm việc thiện, như vậy thì sẽ có rất nhiều người, rất nhiều người được lợi ích to lớn.

Tôi còn nhớ lần đầu tiên tổ chức thuyết giảng ở Hải Khẩu, tổ chức trong năm ngày, Cục Trưởng Cục Giáo dục thành phố Hải Khẩu đã đích thân đến nghe. Đương nhiên bởi vì tôi ít

tiếp xúc với bên ngoài, cho nên khi Cục Trưởng ngồi ở bên dưới nghe, tôi cũng rất căng thẳng. Sau đó Cục Trưởng cũng nghe hết bài giảng của buổi chiều hôm đó. Sau khi nghe xong, tan buổi học mấy vị thầy giáo chúng tôi tiễn Cục Trưởng về. Khi vị Cục Trưởng này vừa đi khỏi thì tôi chợt cảm thấy rất cảm động và nước mắt lã chã tuôn rơi. Bởi vì chúng tôi thường hay xem “*Những câu chuyện giáo dục đạo đức*”, nói mỗi một vị lãnh đạo tốt đều có thể làm cho cả một vùng được ích lợi, đều có thể làm cho sự sinh hoạt và tư tưởng của người dân có được sự phát triển rất tốt, gia đình của họ cũng sẽ có ảnh hưởng rất sâu sắc. Chỉ cần có một vị lãnh đạo tốt xuất hiện thì xã hội sẽ có nếp sống tốt, bởi nghĩ như vậy cho nên tôi rất cảm động. Những người bên cạnh không hiểu tại sao tôi khóc, cũng đều rất ngạc nhiên, nhưng tôi nói: “*Không có gì!*”.

Lại thấy vị giám thị này có tâm lòng như vậy, khi họ có tâm như vậy thì chúng ta nhất định phải hỗ trợ hết lòng. Tôi nói: “*Chỉ cần sắp xếp được thời gian, thầy giáo trung tâm chúng tôi nhất định sẽ ủng hộ, thậm chí chúng tôi sẽ phát tâm*

cung cấp sách vở”. Thật ra trong thời đại này, chỉ cần các vị muốn làm việc tốt thì nhất định sẽ có người giúp đỡ các vị. Cho nên mới nói “*Nhân hữu thiện nguyện, thiên tất tùng chi*”. Vì vậy khi đối diện với người xấu thì chúng ta cũng hướng dẫn con cái trước tiên phải làm cho tốt bản thân, thì tự nhiên sẽ có thể cảm hóa được người khác. Khi bọn trẻ có được thái độ như vậy, thì chúng sẽ luôn luôn có thái độ đối xử thân thiện với mọi người, và sẽ không gây xung đột với người khác.

Ngoài việc phải yêu thương con người ra, chúng ta cũng cần phải yêu thương động vật. Bởi vì động vật cũng có linh tánh như chúng ta, cũng có cảm giác, cũng biết đau, cũng biết đau lòng, cũng biết khó chịu. Có một người thợ săn ở Tây Tạng, một buổi sáng nhìn thấy ở đằng xa có một con linh dương. Người thợ săn này khi nhìn thấy con mồi thì theo bản năng nhanh chóng nâng súng lên và đã ngắm chuẩn con linh dương. Kết quả đã xuất hiện một màn làm ông ấy vô cùng kinh ngạc, bởi vì từ trước tới giờ ông chưa từng thấy. Đó là khi con linh dương vừa nhìn thấy ông thì nó liền quỳ hai chân

xuống. Ông cảm thấy rất kỳ lạ nhưng vẫn cứ bán con vật. Sau khi bán xong, ngày hôm sau ông đem nó ra mổ lấy thịt thì thấy trong bụng của nó có một con linh dương con. Người thợ săn chợt hiểu ra tại sao con linh dương này lại quỳ lạy ông như vậy, là để cầu xin ông tha mạng cho con của nó. Người thợ săn này cũng là người làm cha nên khi thấy con linh dương vì con cái mà cũng có thể làm ra hành động như vậy thì ông rất cảm động và cũng rất hổ thẹn. Vì ông hiểu được rằng tất cả mọi loài động vật cũng đều có tình thân. Cho nên từ đó ông từ giã khẩu súng săn và không bao giờ đi săn nữa.

Ngoài ra còn có một người thợ săn khác, ông chuyên môn đi bẫy chồn, dùng bẫy để kẹp con mồi. Có một hôm ông phát hiện bẫy có kẹp một con chồn. Nhưng khi đến gần xem thì ông chỉ thấy có mỗi tấm da chồn, thân thể không thấy đâu. Người thợ săn này lần theo vết máu con chồn để lại và đi đến hang của nó. Hóa ra con chồn này đã dùng toàn lực để tự lột da của nó mà thoát ra, chạy về hang và đang cho con nó bú sữa mẹ. Thật ra con chồn mẹ này cũng đã chết, nhưng con nó

thì vẫn đang bú sữa nó. Cho nên, các vị thấy đó, một con chồn cho dù có mất mạng thì ý niệm của nó vẫn là vì con. Tình mẫu ái của nó cũng không thua kém gì so với con người chúng ta. Cho nên người thợ săn khi nhìn thấy cảnh tượng như vậy thì từ đó trở đi ông cũng không còn săn bắn nữa.

Từ điều này chúng ta hãy suy ngẫm bài thơ của Bạch Cư Dị: “*Mạc đạo quần sinh tính mệnh vi, nhất ban cốt nhục nhất ban bì! Khuyên quân mạc đả chi đầu điều, tử tại sào trung vọng mẫu quy*”. Đối với động vật chúng ta cũng phải có tấm lòng đồng cảm như vậy. Tuyệt đối không nên chỉ vì sở thích của mình mà phân tán, chia cắt gia đình động vật.

Không chỉ có động vật cần được chúng ta quan tâm, thực vật với chúng ta cũng cùng một thể, đều là những sinh mệnh cùng sống chung trên trái đất này. Tôi đã từng thấy bọn trẻ trèo lên cây và cứ thế mà dùng đũa cành cây, cứ muốn bẻ gãy cành cây. Chúng cảm thấy như vậy là rất thú vị. Nếu như ngay từ nhỏ, bọn trẻ đã cảm thấy rằng, muốn được thú vị thì phải nghịch ngợm, vậy thì có thể chúng sẽ bắt đầu từ việc làm tổn thương thực vật. Tiếp đến nếu như

chúng muốn được thú vị hơn, chúng lại có thể đánh giết động vật. Như vậy thì có thể từ việc làm tổn thương thực vật, tiếp đến sẽ tổn thương động vật. Lớn hơn chút nữa, nếu chúng cảm thấy thú vị, chúng có thể sẽ đi đánh người.

Cho nên người lớn chúng ta phải thật cẩn thận, làm sao để bọn trẻ đều phải dùng tâm lòng để đối xử với tất cả, không kể là động vật hay thực vật. Nếu như bất kính đối với vật, thì sau này đối với con người, chúng có thể kính trọng được không? Chúng thấy thức ăn là nói: “*Không ăn!*”. Chúng lãng phí đối với thức ăn thì đảm bảo rằng đối với người cũng khó mà kính trọng cho được bởi vì “*nhất chân nhất thiết chân*”. Điều này ý nói là ý niệm của một con người khi sự cung kính của họ, sự chân thành của họ có thể nội hóa vào trong, thì những hành vi họ biểu hiện ra ngoài tự nhiên cũng sẽ là chân thành, cung kính. Khi đối với vật, trẻ nhỏ không chân thành, đều lãng phí, đều làm theo lòng ham muốn của mình, vậy thì tâm của chúng đã mất đi sự cung kính. Đợi đến khi chúng đối xử với con người, liệu có thể điều chỉnh để lấy lại sự cung kính được không? Không thể!

Cho nên những thứ chúng ta mặc, những thứ chúng ta ăn đều là sự quan tâm của cha mẹ, là dùng đồng tiền mà cha mẹ phải vất vả lắm mới kiếm được để mua. Khi chúng ta có thể quý trọng những đồ vật này, thì cũng là quý trọng sự hy sinh của cha mẹ. Những điều này không ngoài tâm lý của con người.

Cho nên khi nhìn thấy bọn trẻ làm tổn hại đến thực vật, thì tôi cũng không lập tức chỉ trích ngay mà đợi đến khi lên lớp, tôi liền nói với bọn trẻ rằng: “*Các em! Xin hỏi, con người thiếu cái gì chỉ trong năm phút thì sẽ mất mạng? Khí ô xy. Ví dụ hôm nay thiếu thức ăn, các em vẫn có thể sống được tám ngày, mười ngày. Các em thiếu nước uống thì hai hôm, ba hôm vẫn không sao. Nhưng chỉ cần các em không có ô xy trong năm phút thì làm sao? Chết là điều chắc chắn, có thể nào sẽ hoai tử. Vậy xin hỏi ô xy từ đâu mà có*”. Bọn trẻ trả lời rất nhanh, bởi vì chúng đã học môn tự nhiên: “*Tác dụng quang hợp, là từ thực vật mà có*”. “*Cho nên thực vật là điều quan trọng nhất trong cuộc sống của các em. Bởi vì nếu không có thực vật thì các em không sống nổi năm phút. Cho*

nên thực vật là ân nhân cứu mạng của các em. Chúng cung cấp điều cần thiết nhất cho các em. Vậy thì các em lấy gì để đối đãi với chúng? Cho nên chúng ta phải quý trọng thực vật. Thực vật không chỉ cung cấp khí ô xy cho các em mà chúng còn giúp chúng ta rất nhiều, rất nhiều nữa”.

Chúng ta mượn cơ hội này để giảng giải cho bọn trẻ hiểu được sự quan trọng của thực vật đối với chúng, sự cống hiến của thực vật đối với tính mệnh của chúng. Thực vật đã cống hiến cho chúng ta nhiều như vậy, thế nhưng chúng chưa bao giờ mở miệng ra để nói với chúng ta rằng: “*Xin anh trả cho tôi ba trăm đồng, xin anh trả cho tôi năm trăm đồng*”. Chúng cống hiến vô tư cho chúng ta thì càng đáng để cho chúng ta tôn trọng chúng.

Bởi vì con người không tôn trọng thực vật, cho nên đã xảy ra rất nhiều vấn đề. Ví dụ như mỗi lần trời mưa cũng gây nên lở đất. Thật kỳ lạ là ba mươi (30) năm trước, năm mươi (50) năm trước làm gì có lở đất nhiều như vậy! Mấy chục năm sau này sao lại nhiều đến thế? Các vị có phát hiện ra rằng thời đại của chúng ta hiện nay có rất nhiều danh từ mới? Điều cũng do

con người thời nay làm ra những việc gì đó thì mới gây ra những hiện tượng mới như thế này.

Bởi vì chúng ta chặt cây vô tội vạ. Những cây to có thể giữ đất, các vị lại chặt nó đi thì đất sẽ bị lỏng ra. Khi mưa xuống và mưa quá to thì sẽ gây ra lở đất. Cho nên, các vị cứ suy xét cho kỹ, cái được gọi là thiên tai thời nay đều là tai họa do con người tạo ra.

Bởi tán cây có thể điều hòa nhiệt độ không khí, cho nên một thành phố chỉ cần càng có nhiều cây cối, thì nhiệt độ khí hậu ở đó càng ổn định. Nếu như chặt hết cây cối thì thành phố đó sẽ bị ánh nắng mặt trời trực tiếp chiếu vào và nhiệt độ sẽ rất cao. Con người sống dưới hoàn cảnh như vậy thì cơ thể rất dễ bị thương tổn. Cho nên cây cối luôn luôn điều tiết nhiệt độ cho chúng ta. Tiếp đến, cây cối có thể ngăn không cho ánh nắng trực tiếp chiếu xuống đất, cho nên điều tiết được nhiệt độ rất tốt.

Mặt khác con người lại thải ra khí các bon, các bon điôxít và một số khí thải khác, cũng đều cần thông qua sự hấp thụ

của cây cối để chuyển hóa. Kết quả, thời nay vì cây cối bị chặt hết, những khí thải này cứ ngưng tụ ở tầng không, khi có quá nhiều khí các bon, các bon điôxít thì sẽ gây ra hiệu ứng nhà kính. Nhiệt độ của trái đất không thải đi đâu được mà càng ngày càng cao lên, gây ra sự bất thường về khí hậu toàn cầu, ví dụ như khu vực nhiệt đới lại có tuyết rơi.

Những hiện tượng này là thiên tai ư? Có phải là thiên tai không? Điều không phải. Bởi vậy con người phải suy nghĩ cho kỹ lưỡng để chung sống với thiên nhiên. Chúng ta nên bảo vệ thiên nhiên để có thể cùng chung sống. Nếu như chúng ta làm tổn hại thiên nhiên thì tuyệt đối sẽ là hai bên đều bị tổn thương.

Cho nên Tổ tiên đã mong muốn chúng ta có thể làm được **“thiên- địa- nhân”**, tam tài. Có một con số nhắc đến rằng: Trước đây một vạn (10.000.000) năm, cứ mỗi một trăm (100) năm thì có một loài vật bị tuyệt chủng. Một nghìn (1.000.000) năm trước thì cứ mười (10) năm lại có một loài vật bị tuyệt chủng. Một trăm (100) năm trước thì mỗi một (1) năm đều có một loài vật tuyệt chủng. Hai mươi (20) năm trở

lại đây thì mỗi năm lại có đến năm trăm (500) loài vật bị tuyệt chủng. Và năm (5) năm trở lại đây thì mỗi năm phải có tới một vạn (10.000.000) loài vật bị tuyệt chủng.

Chúng ta nhìn thấy những con số này mà giật mình. Chỉ trong vòng mấy mươi năm ngắn ngủi mà toàn cầu đã có hàng vạn loài vật kề cận với đại nạn, sắp bị tuyệt chủng. Đó là kiệt tác của nhân loại. Khi một loài động vật trên trái đất bị tuyệt chủng thì loài động vật nào sẽ mở tiệc ăn mừng tới những bảy ngày, bảy đêm không ngủ? Đó là loại động vật nào? “*Loài người*”. Sao các vị biết vậy? Cho nên chân thật đã đến lúc con người phải nghĩ lại.

Nếu như lấy bệnh ung thư làm ví dụ, nhân loại là tế bào ung thư của trái đất. Các vị có thấy tế bào ung thư phát triển rất nhanh và đi chèn ép các nội tạng khác không? Nó phát triển rất nhanh chóng, nó cho rằng nó càng ngày càng lớn mạnh. Kết quả là có một hôm nào đó khi cơ thể chết đi, thì số phận của tế bào ung thư cũng sẽ chết theo. Tuy rằng nó không ngừng phát triển, đến cuối cùng khi cả cơ thể của người chết đi, thì nó cũng sẽ cận kề với cái chết, nó cũng sẽ

chết theo. Nhân loại cũng vậy, tranh cướp không gian sinh tồn của biết bao nhiêu là động vật và thực vật. Hình như con người càng ngày càng lớn mạnh có phải vậy không? Đợi đến khi cả trái đất bị phá hủy không thể sinh tồn được nữa, trái đất không thể sinh tồn được thì nhân loại cũng sẽ bị hủy diệt theo.

Bởi vậy, con người không nên chỉ thấy cái lợi trước mắt mà nhất định phải bắt đầu từ quan tâm đến con người, sau đó tiến mở rộng thêm bước nữa là tôn trọng đối với tất cả vạn vật. Chúng ta biết tôn trọng tất cả vạn vật, và cũng giáo dục cho con cháu đời sau của chúng ta biết tôn trọng tất cả mọi sinh mệnh, nuôi dưỡng tấm lòng nhân từ của chúng. Khi đời sau có được tấm lòng nhân từ thì ai sẽ là người được lợi nhiều nhất? Đương nhiên là cha mẹ chúng và gia đình của chúng rồi. Cho nên con người phải hiểu biết, không hiểu biết thì có thể sẽ làm ra rất nhiều chuyện sau này phải ân hận cả đời. Cho nên chúng ta cần phải “*phiếm ái chúng*” (yêu thương tất cả chúng sinh).

Người giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Nơi giảng: Đài Nam Đài Loan

Thời gian giảng: Năm 2005

Dịch giả: Tống Như Cường